

การยุติการดำเนินคดีแพ่ง ของส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การยุติข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ถือปฏิบัติว่ากรณีเกิดข้อพิพาทในระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เมื่อมีพยานหลักฐานชัดเจนว่าฝ่ายที่ก่อให้เกิด ความเสียหายนั้นต้องรับผิดชอบและไม่ติดใจโต้แย้งในเรื่องจำนวนค่าเสียหาย ให้ฝ่ายที่ก่อให้เกิด ความเสียหายดำเนินการชำระค่าเสียหายให้แก่ฝ่ายที่ได้รับ ความเสียหายให้เรียบร้อย โดยเร็ว เพื่อมิให้เกิดคดีความระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ด้วยกันเอง

กรณีส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เกิดข้อพิพาทระหว่างกัน มิให้ฟ้องคดี ต่อศาล ให้ส่งเรื่องที่มีข้อพิพาทเรียกกรองไปยังสำนักงาน อัยการสูงสุดภายในอายุความ เพื่อพิจารณาเสนอ คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนิน คดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ให้สำนักงานอัยการสูงสุดพิจารณาและมีความเห็นเสนอคณะกรรมการ พิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาตัดสินชี้ขาดแล้วเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบต่อไป

สำนักงานอัยการสูงสุดส่งคำตัดสินชี้ขาดและมติคณะรัฐมนตรีแจ้งให้ คู่กรณีทราบและถือปฏิบัติ หากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจใดเพิกเฉย ไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินชี้ขาดดังกล่าวข้างต้น ให้นำเรื่องเสนอ นายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา สั่งการตามที่เห็นสมควร

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เรียกว่า “กยพ.” มีองค์ประกอบและมีอำนาจหน้าที่พิจารณาชี้ขาดการดำเนินคดีปกครอง และคดีแพ่งทั้งปวง เช่น คดีภาษีอากร คดีล้มละลาย และคดีอนุญาโตตุลาการ พิจารณาตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทเรียกร้องระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ที่มีข้อพิพาทระหว่างกัน และแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อดำเนินการใด ๆ ตามความจำเป็นที่คณะกรรมการมอบหมาย ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๘ มกราคม ๒๕๕๒ คณะรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบตามที่สำนักงานอัยการสูงสุดเสนอ แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขึ้นใหม่ มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

องค์ประกอบ

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม	ประธานกรรมการ
๒. ปลัดกระทรวงการคลัง	กรรมการ
๓. ปลัดกระทรวงยุติธรรม	กรรมการ
๔. เลขาธิการคณะรัฐมนตรี	กรรมการ
๕. เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา	กรรมการ
๖. อัยการสูงสุด	กรรมการ
	และเลขานุการ
๗. อธิบดีอัยการสำนักงานการยุติ
การดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ
๘. รองอธิบดีอัยการฝ่ายการยุติ
การดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ	กรรมการและ
ผู้ช่วยเลขานุการ

อำนาจหน้าที่

๑. พิจารณาชี้ขาดการดำเนินคดีปกครองและคดีแพ่งทั้งปวง เช่น คดีภาษีอากร คดีล้มละลาย และคดีอนุญาตตุลาการ เป็นต้น

๒. พิจารณาตัดสินชี้ขาดข้อพิพาทเรียกร้องระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีข้อพิพาทระหว่างกัน

๓. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อดำเนินการใด ๆ ตามความจำเป็น ที่คณะกรรมการมอบหมาย

โดยให้คณะกรรมการดังกล่าวเป็นคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติ ในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่ตามที่ กำหนดไว้และตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๗

การจัดตั้งสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่ง และอนุญาโตตุลาการ

มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๐ กำหนดให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ซึ่งมีรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีตามที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธาน และมีอัยการสูงสุดเป็นกรรมการและเลขานุการ เพื่อพิจารณาชี้ขาดการยุติการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการที่พนักงานอัยการมีความเห็นขัดหรือแย้งกับความเห็นของส่วนราชการ นอกจากนี้สำนักนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาททางคดีแพ่งของส่วนราชการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีอัยการสูงสุดเป็นประธานกรรมการ

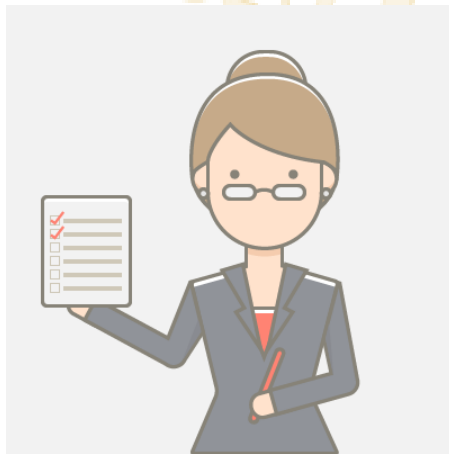

สำนักงานอัยการสูงสุดจึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาททางคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องขึ้นในสำนักงานคดีแพ่ง คณะทำงานชุดนี้ทำหน้าที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง รวบรวมพยานหลักฐานและทำบันทึกความเห็นเสนออัยการสูงสุดในฐานะประธานคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับข้อพิพาททางคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาและทำบันทึกความเห็นเสนอคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตัดสินชี้ขาด สำนักงานอัยการสูงสุดได้มีคำสั่งตั้งสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายการยุติการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สังกัดอยู่ในสำนักงานคดีอัยการสูงสุด ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖

ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จึงได้มีการจัดตั้งขึ้นเป็นสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการสำนักงานอัยการสูงสุด (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๘ สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ เรียกชื่อย่อว่า “สยพต.”

อำนาจและหน้าที่ของสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่ง และอนุญาโตตุลาการ

สำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินคดีและการดำเนินการทั้งปวง ตามมติคณะรัฐมนตรีและคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องเกี่ยวกับคณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การดำเนินคดีตามระเบียบว่าด้วย การดำเนินคดีแพ่ง ของพนักงานอัยการที่กำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของอัยการสูงสุด และการดำเนินคดีอนุญาโตตุลาการ รวมทั้งปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่ ของสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ ตามที่กล่าวข้างต้น จึงประกอบด้วยงานต่าง ๆ คือ

๑. ชี้ขาดความเห็นแย้งคดีทางแพ่ง
๒. ชี้ขาดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีทางแพ่งระหว่างสำนักงานคดี
๓. ชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง
๔. ตอบข้อหารือ
๕. เรื่องอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด

๑. งานชี้ขาดความเห็นแย้งคดีทางแพ่ง

สำนวนชี้ขาดความเห็นแย้ง งานชี้ขาดความเห็นแย้ง คดีทางแพ่ง ได้แก่ สำนวนที่ส่งมาจากสำนักงานคดีต่าง ๆ (หน่วยงานภายในของสำนักงานอัยการสูงสุด) กรณีพนักงานอัยการมีความเห็นแย้งกับความเห็นของหน่วยงานที่เป็นตัวความกล่าวคือ เมื่อพนักงานอัยการแจ้งฐานะคดีไม่รับดำเนินคดีให้ แต่ตัวความแจ้งยืนยันขอให้รับดำเนินคดี เมื่ออธิบดีอัยการสำนักงานนั้น ๆ ไม่เห็นด้วย ก็ส่งสำนวนมายังสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการ ทำความเห็นเสนออัยการสูงสุดเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด สำนวนประเภทนี้จะต้องระมัดระวังในเรื่องอายุความหรือกำหนดเวลาการดำเนินคดี

สำนวนที่เสนอให้อัยการสูงสุดพิจารณา อัยการสูงสุดจะวินิจฉัยชี้ขาดว่าให้รับว่าต่าง แก่ต่าง ไม่รับว่าต่างแก่ต่าง หรือ ส่งสำนวนคืน ถ้าชี้ขาดให้รับว่าต่างแก่ต่าง หรือส่งสำนวนคืน จะมีคำสั่งให้ส่งสำนวนคดีนั้นไปยังสำนักงานคดีที่ส่งสำนวนมา หรืออาจมีคำสั่งให้ส่งไปยังสำนักงานคดีอื่น ที่มีเขตอำนาจเพื่อดำเนินการตามนั้น สำนวนดังกล่าว

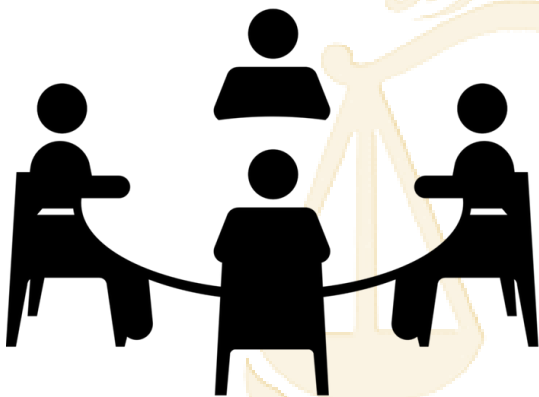
จะส่งกลับมายังสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาโตตุลาการเพื่อดำเนินการส่งไปยังสำนักงานคดีตามที่อัยการสูงสุดสั่งการดังกล่าว ถ้าอัยการสูงสุดมีคำวินิจฉัยชี้ขาดไม่รับว่าต่างแก่ต่างคดีที่ตัวความเป็นส่วนราชการ อันมิใช่ราชการส่วนท้องถิ่น จะมีคำสั่งให้เสนอเรื่องต่อ กยพ. เพื่อวินิจฉัยชี้ขาดว่าควรยุติการดำเนินคดีเรื่องนั้นหรือไม่

การส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดชี้ขาดความเห็นแย้งตามที่กล่าวมาข้างต้น หมายถึง กรณีตัวความเป็น “ส่วนราชการ” แต่ถ้าตัวความเป็นราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ มติคณะรัฐมนตรี ได้กำหนดการปฏิบัติที่แตกต่างกันออกไป ตามที่กล่าวมาแล้ว ส่วนสำนวนชี้ขาดความเห็นแย้ง ที่ส่งมาเป็นคดีปกครอง และอัยการสูงสุดชี้ขาดไม่รับว่าต่างแก่ต่าง จะต้องเสนอเรื่องให้ กยพ. ตัดสินชี้ขาด แม้ตัวความจะเป็นราชการส่วนท้องถิ่น หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ

๒. งานชี้ขาดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีทางแพ่งระหว่างสำนักงานคดี

สำนวนชี้ขาดความเห็นแย้ง งานชี้ขาดอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีทางแพ่งระหว่างสำนักงานคดี ได้แก่ สำนวนคดีที่ได้รับมาจากสำนักงานคดีต่าง ๆ กรณีสำนักงานคดีสองแห่งมีความเห็นต่างกันว่า คดีนั้นควรจะอยู่ในอำนาจการดำเนินคดีของสำนักงานคดีใด ก็จะส่งสำนวนให้อัยการสูงสุด เพื่อวินิจฉัยชี้ขาด

การส่งเรื่องหรือสำนวนที่มีปัญหาโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการดำเนินคดีให้เสน่ออัยการสูงสุดเพื่อชี้ขาด จะต้องส่งมายังสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาตตุลาการพิจารณา ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ทำความเข้าใจความเห็นเสน่ออัยการสูงสุดเพื่อวินิจฉัยชี้ขาด

สำนวนประเภทนี้จะต้องระมัดระวังในเรื่องอายุความหรือกำหนดเวลาการดำเนินคดี ถ้าใกล้ขาดอายุความหรือกำหนดเวลาการดำเนินคดีจะต้องประทับตราด่วน บันทึกข้อความเตือนที่หน้าปกสำนวน และอาจประสานงานติดตามเรื่องส่วนสำนักงานคดีที่ส่งสำนวนมา ก็จะต้องระมัดระวังและดำเนินการฟ้องคดีภายในกำหนดอายุความ/กำหนดเวลาการดำเนินคดี

๓. งานชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง

สำนวนชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง ได้แก่ เรื่องที่ส่งมาจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ กรณีที่มีข้อพิพาทระหว่างกัน ซึ่งมติคณะรัฐมนตรี กำหนดห้ามมิให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ฟ้องคดีต่อศาล แต่ให้ส่ง เรื่องที่มีข้อพิพาทเรียกร้องไปยังสำนักงานอัยการสูงสุดภายในอายุความ เพื่อพิจารณาเสนอ คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของส่วนราชการและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ในบางครั้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจบางแห่ง ไม่ทราบว่า เมื่อเกิดข้อพิพาทระหว่างกัน ต้องดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น และได้ส่ง เรื่องไปยังสำนักงานคดีหรือสำนักงานอัยการจังหวัด พนักงานอัยการที่รับเรื่องควรที่จะ ส่งต่อมายังสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาตตุลาการ โดยไม่ต้องส่งคืน ไปให้หน่วยงานนั้นเป็นผู้ส่งเพื่อมิให้เป็นการเสียเวลา

เมื่อสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาตตุลาการรับเรื่องมาแล้ว จะรับไว้เป็นสำนวนชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง สำนวนประเภทนี้จะต้องมีการแจ้งให้คู่กรณี ทั้งสองฝ่ายมอบหมายเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำและส่งเอกสารหลักฐานในคดี ให้แก่พนักงานอัยการ ในบางคดีอาจจะต้องขอเอกสารหรือขอความร่วมมือจาก หน่วยงานอื่นเพื่อให้ดำเนินการบางประการ หรือขอทราบข้อมูลข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้อง หรืออาจต้องเดินทางไปตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เมื่อรวบรวมพยานหลักฐานครบถ้วนแล้ว จึงทำความเข้าใจในรูปแบบบันทึกข้อความเสนอตามลำดับชั้น จนถึงอัยการสูงสุด โดยอัยการสูงสุดจะมีคำวินิจฉัยในลักษณะเสนอความเห็นต่อ กยพ. ว่าเห็นควรวินิจฉัยชี้ขาดอย่างไร กยพ. ซึ่งเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินชี้ขาดการทำคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุด จึงเป็นเพียงเสนอความเห็นว่าเห็นควรตัดสินชี้ขาดคดีนั้นอย่างไร ในทางปฏิบัติก่อนที่จะเสนอสำนวนให้ กยพ. พิจารณา จะมีการแจ้งคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้คู่กรณีทั้งสองฝ่ายทราบเพื่อทำการเจรจาตกลงกัน โดยให้แจ้งผลการเจรจาตกลงหรือข้อโต้แย้งคำวินิจฉัยของอัยการสูงสุดให้สำนักงานอัยการสูงสุดทราบภายใน ๓๐ วัน

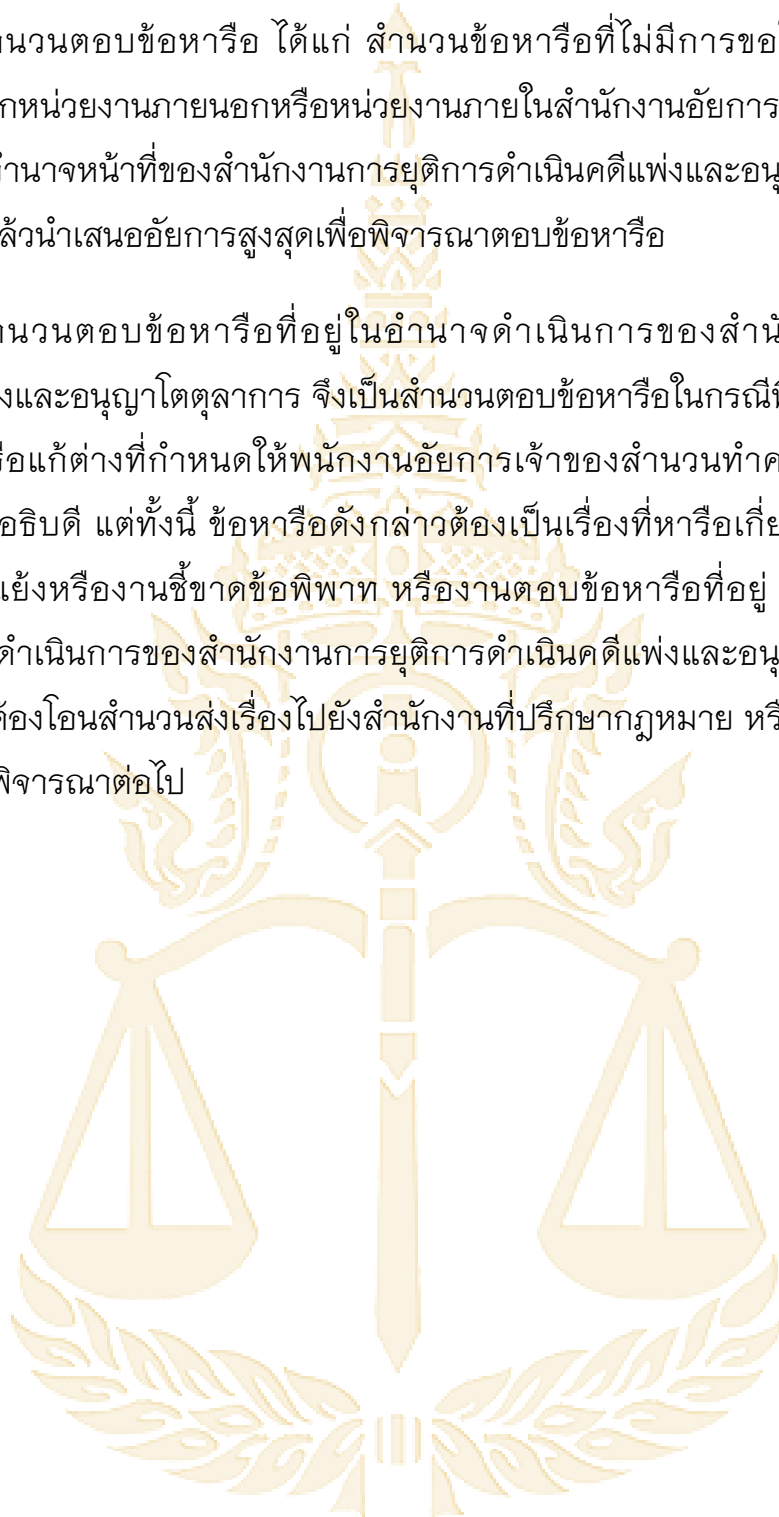

ทั้งนี้ เนื่องจากคู่กรณีทั้งสองฝ่ายต่างเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยกัน ถ้าตกลงกันได้ คดีก็จะยุติลงโดยไม่ต้องเสนอเรื่องให้ กยพ. ตัดสินชี้ขาด แต่ถ้าตกลงกันไม่ได้และมีข้อโต้แย้งประการใด ก็จะนำเอาข้อโต้แย้งนั้นเสนอ กยพ. เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย

๔. งานตอบข้อหารือ

สำนวนตอบข้อหารือ ได้แก่ สำนวนข้อหารือที่ไม่มีการขอให้ว่าต่างหรือ
แก้ต่างที่ส่งมาจากหน่วยงานภายนอกหรือหน่วยงานภายในสำนักงานอัยการสูงสุด และเป็น
ข้อหารือที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาตตุลาการ
เป็นผู้พิจารณา แล้วนำเสนออัยการสูงสุดเพื่อพิจารณาตอบข้อหารือ

สำนวนตอบข้อหารือที่อยู่ในอำนาจดำเนินการของสำนักงานการยุติ
การดำเนินคดีแพ่งและอนุญาตตุลาการ จึงเป็นสำนวนตอบข้อหารือในกรณีที่ไม่เกี่ยวกับคดี
ที่ขอให้ว่าต่างหรือแก้ต่างที่กำหนดให้พนักงานอัยการเจ้าของสำนวนทำความเข้าใจเสนอ
ตามลำดับชั้นถึงอธิบดี แต่ทั้งนี้ ข้อหารือดังกล่าวต้องเป็นเรื่องที่หารือเกี่ยวเนื่องกับงาน
ชี้ขาดความเห็นแย้งหรืองานชี้ขาดข้อพิพาท หรืองานตอบข้อหารือที่อยู่ หรือเคยอยู่ใน
อำนาจพิจารณาดำเนินการของสำนักงานการยุติการดำเนินคดีแพ่งและอนุญาตตุลาการ
ด้วย มิฉะนั้น จะต้องโอนสำนวนส่งเรื่องไปยังสำนักงานที่ปรึกษาอัยการ หรือสำนักงานอื่น
ที่มีอำนาจหน้าที่พิจารณาต่อไป

เกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๙

๑. คำว่า “ส่วนราชการ” “หน่วยงานของรัฐ” “รัฐวิสาหกิจ”

“ส่วนราชการ”

(๑) เป็นหน่วยงานตามที่ได้กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และ พ.ร.บ. ปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ หรือ

(๒) มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นส่วนราชการ

“รัฐวิสาหกิจ”

หมายถึง รัฐวิสาหกิจที่จัดตั้งโดยพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกา และรัฐวิสาหกิจตามความหมายแห่ง พ.ร.บ. วิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ มาตรา ๔ ซึ่งบัญญัติไว้ดังนี้

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

- (ก) องค์การของรัฐบาลหรือหน่วยงานธุรกิจที่รัฐบาลเป็นเจ้าของ
- (ข) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการมีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
- (ค) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและหรือรัฐวิสาหกิจตาม (ก) และหรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
- (ง) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการ และหรือรัฐวิสาหกิจตาม (ค) และหรือ (ก) และหรือ (ข) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ
- (จ) บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ส่วนราชการและหรือรัฐวิสาหกิจตาม (ง) และหรือ (ก) และหรือ (ข) และหรือ (ค) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละห้าสิบ

“หน่วยงานของรัฐ”

หมายถึง หน่วยงานอื่นของรัฐนอกเหนือจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ ตัวอย่างเช่น องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึกในพระบรมราชูปถัมภ์

“คดีแพ่ง” หมายความว่า คดีปกครองและคดีแพ่งประเภทอื่น ๆ ทำนองเดียวกัน เช่น คดีแรงงาน คดีภาษีอากร คดีทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ หรือคดีที่ต้องดำเนินการทางอนุญาโตตุลาการ เป็นต้น

“ข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อพิพาทในทางคดีทั้งหมด

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพิจารณาชี้ขาดการยุติในการดำเนินคดีแพ่งของหน่วยงานของรัฐ

“ตัวความ” หมายความว่า หน่วยงานของรัฐที่มีกรณีพิพาทระหว่างกันเองหรือกับเอกชน

๒. กยพ. มีอำนาจหน้าที่ชี้ขาดคดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่

เนื่องจากตามหลักในเรื่องการปกครองท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลาย ย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหาร การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ จึงมีปัญหาว่า กยพ. มีอำนาจหน้าที่ชี้ขาดคดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่เคยมีหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นฐ ๐๕๐๔/๓๗/๗๖ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๗ ลงนามโดย นายบวรศักดิ์ อุวรรณโณ เลขาธิการคณะรัฐมนตรี ชี้แจงต่อศาลปกครอง นครราชสีมา ดังนี้

(๑) คณะรัฐมนตรีมีอำนาจควบคุมกำกับดูแลรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานอื่นของรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้ง มีอำนาจควบคุมกำกับดูแลพนักงานของรัฐในองค์กรดังกล่าวด้วย

(๒) ดังนั้น ข้าราชการและพนักงานของรัฐในหน่วยงานของฝ่ายบริหาร จึงต้องถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี โดยเฉพาะมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐

(๓) หากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจไม่ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ในกรณีของข้าราชการจะถือเป็นความผิดทางวินัยอย่างหนึ่ง ตามมาตรา ๘๕ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ (ปัจจุบันได้แก่ มาตรา ๘๒ แห่ง พ.ร.บ. ระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑)

ในกรณีองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น กระทรวงมหาดไทย ผู้มีอำนาจหน้าที่ ในการส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตามมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติ ปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีหนังสือที่ มท ๐๘๐๔.๔/ว๑๖๐ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๕๐ แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อสั่งการให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดและอำเภอปฏิบัติ โดยเคร่งครัด พร้อมทั้งแจ้งให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณานำไปเป็นแนวทางปฏิบัติ ต่อไปด้วยแล้ว

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ (เทียบตามคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ.๔๖๕/๒๕๕๖) ดังนั้น กยพ. จึงมีอำนาจตัดสินชี้ขาดคดีขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

๓. ระยะเวลาส่งเรื่องให้พนักงานอัยการ

ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ได้กำหนดว่าในการ ดำเนินคดีทุกประเภทให้หน่วยงานเจ้าของเรื่องเร่งรัดเจ้าหน้าที่รวบรวมพยานหลักฐาน ให้ครบถ้วน แล้วรีบส่งเรื่องที่พิพาทไปยังพนักงานอัยการก่อนครบกำหนดอายุความ ไม่น้อยกว่า ๓ เดือน เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น

๔. การดำเนินคดีที่ขาดอายุความ

ตามข้อ ๕ ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ กำหนดว่า ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ไม่ควรนำคดีที่ขาดอายุความแล้วส่งให้ พนักงานอัยการดำเนินการต่อไป ดังนั้น เมื่อตัวความส่งคดีประเภทนี้มา พนักงานอัยการ ก็จะไม่รับว่าต่างฟ้องคดีให้ แต่ตัวความก็จะยืนยันให้ฟ้อง

๕. การกำหนดว่าไม่ควรนำคดีที่ขาดอายุความมาฟ้อง

ถ้าหน่วยงานของรัฐส่งคดีที่ขาดอายุความมาให้ฟ้อง อัยการจะมีหนังสือ แจ้งฐานะคดีและถ้าหน่วยงานของรัฐดังกล่าวยืนยันขอให้ฟ้อง และอัยการไม่เห็นด้วย ก็ต้องเสนออัยการสูงสุดชี้ขาด หากอัยการสูงสุดชี้ขาดตามความเห็นอัยการก็ต้องเสนอ กยพ. ตัดสินชี้ขาดตามระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีแพ่ง ของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๓ ข้อ ๒๕ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ ข้อ ๑.๒.๓ (ก)

๖. กรณีคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินชี้ขาดของ กยพ.

ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งเตือนก่อน หากยังไม่ปฏิบัติให้ ประธาน กยพ. มีหนังสือถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เพื่อแจ้งให้คู่กรณีฝ่ายนั้นปฏิบัติ หากยัง เพิกเฉยให้เสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร

แนวทางที่ กยพ. กำหนดให้ถือปฏิบัติ

๑. ในคดีชี้ขาดข้อพิพาททางแพ่ง เมื่อส่งเรื่องมายังสำนักงานอัยการสูงสุด ภายในอายุความ ถือว่าคดีระงับการฟ้อง (มติ กยพ. ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ วาระ ๕.๑)

๒. ในกรณีที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของส่งเรื่องมายัง กยพ. โดยมีประเด็นที่ กยพ. ต้องวินิจฉัยว่า คำสั่งให้ออกโฉนดที่ดินของเจ้าพนักงานที่ดินได้กระทำ โดยชอบหรือไม่ กยพ. จะรับวินิจฉัยก็เฉพาะในกรณีที่คำตัดสินชี้ขาดของ กยพ. จะไม่มีผลกระทบต่อส่วนได้เสียตามกฎหมายของบุคคลภายนอกเท่านั้น แต่หากคำตัดสินชี้ขาดของ กยพ. จะมีผลกระทบต่อส่วนได้เสียตามกฎหมายของบุคคลภายนอก ซึ่งอาจทำให้เรื่องไม่ยุติลงในฝ่ายบริหาร ก็ไม่ฟังที่ กยพ. จะรับวินิจฉัย ชอบที่จะส่งเรื่องคืนเพื่อให้คู่กรณีไปดำเนินการกันเองตามกระบวนการ (มติ กยพ. ครั้งที่ ๘/๒๕๕๖ วาระ ๔.๓)

๓. กรณีหน่วยงานรัฐเรียกร้องให้รัฐวิสาหกิจ (ในคดีนี้ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)) ร่วมรับผิดชอบกับเอกชนตามสัญญาค้ำประกันอันเป็นสัญญาอุปกรณ์ให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจยื่นฟ้องเอกชนและรัฐวิสาหกิจคู่กรณีต่อศาล ให้ร่วมกันรับผิดชอบโดยยกเว้นไม่ต้องปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๐ (มติ กยพ. ครั้งที่ ๔/๒๕๕๙ วาระ ๕.๓)

๔. ที่ประชุมมีมติให้วางหลักเกณฑ์ในเรื่องการพิจารณากำหนดดอกเบี้ยดังนี้
(๑) หากส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นฝ่ายเรียกร้องไม่ได้ขอในเรื่องดอกเบี้ย ย่อมไม่มีประเด็นที่ กยพ. จะต้องพิจารณาชี้ขาด และแม้ส่วนราชการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะร้องขอในเรื่องดอกเบี้ยมาด้วย ก็ให้อยู่ในดุลพินิจของ กยพ. ที่จะพิจารณาว่า สมควรกำหนดดอกเบี้ยให้หรือไม่ เพราะต่างเป็นหน่วยงานของรัฐด้วยกัน (มติ กยพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ วาระ ๓.๔)

(๒) คดีที่ได้ตัดสินชี้ขาดแล้ว กยพ. จะไม่ยกขึ้นพิจารณาใหม่อีก เว้นแต่มีข้อเท็จจริงใหม่ นอกเหนือที่ได้นำเสนอให้ กยพ. พิจารณาแล้ว และมีเหตุผลอันสมควรที่ทำให้ไม่สามารถเสนอข้อเท็จจริงดังกล่าวได้ก่อนการตัดสินชี้ขาดของ กยพ. (มติ กยพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๕๘ วาระ ๓.๔)

๕. กรณีคู่กรณีไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินชี้ขาดของ กยพ. ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือเตือน หากเพิกเฉยให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือเตือนก่อน หากยังเพิกเฉยจึงเสนอให้ประธาน กยพ. มีหนังสือถึงรัฐมนตรีเจ้าสังกัด เพื่อแจ้งให้คู่กรณีฝ่ายที่กล่าวแล้วปฏิบัติตามคำตัดสินชี้ขาด และหากยังเพิกเฉยอยู่อีกจึงเสนอนายกรัฐมนตรียเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร (มติ กยพ. ครั้งที่ ๘/๒๕๕๓ วาระ ๕.๑)

๖. ที่ประชุมมีมติกำหนดแนวทางดำเนินการเพื่อมิให้เกิดคดีความระหว่างหน่วยงานของรัฐด้วยกันเอง โดยให้ถือปฏิบัติดังนี้

(๑) เมื่อมีการส่งข้อพิพาทมายังสำนักงานอัยการสูงสุด ให้สำนักงานอัยการสูงสุดมีหนังสือแจ้งให้คู่กรณีฝ่ายที่ถูกเรียกร้องถือปฏิบัติตามความในข้อ ๖.๑ ของแนวทางในการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๕/ว๑๘๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๙ โดยเคร่งครัด

(๒) ให้พนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดี ดำเนินการไกล่เกลี่ยให้มีการชำระหนี้ตามข้อเรียกร้องโดยเร็วเพื่อให้คดียุติลง

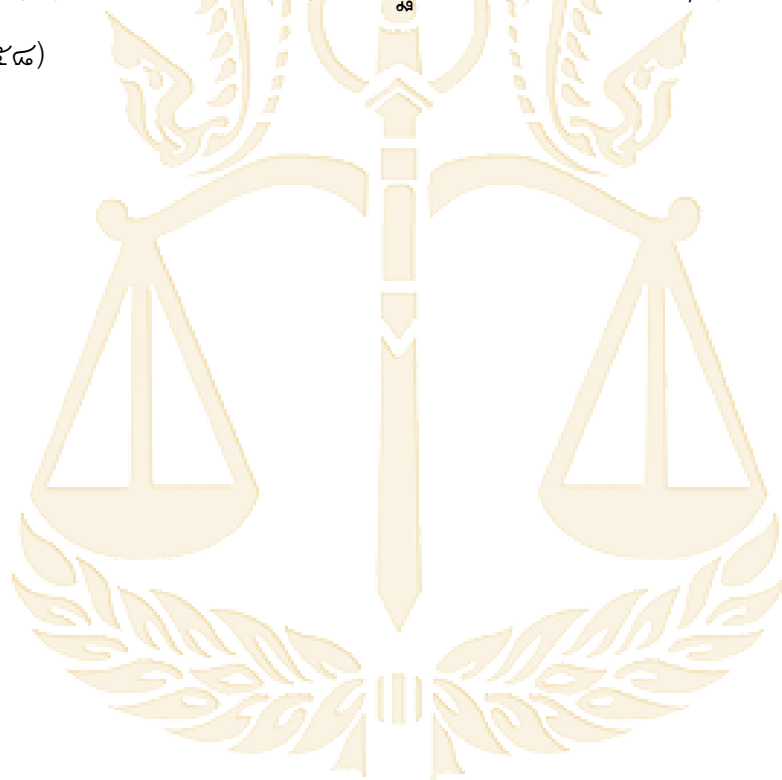
อนึ่ง ที่ประชุมมีมติให้ตั้งข้อสังเกตเสนอคณะรัฐมนตรีว่าเห็นควรมีมติมอบหมายสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือแจ้งส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ เพื่อให้ถือปฏิบัติตามความในข้อ ๖.๑ ของแนวทางในการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ แจ้งตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๕/ว๑๘๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๙ โดยเคร่งครัด (มติ กยพ. ครั้งที่ ๓/๒๕๕๓ วาระ ๕.๑)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๙ มิถุนายน ๒๕๕๔ เห็นชอบให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๔๙ (เรื่องการปรับปรุงมติคณะรัฐมนตรี เรื่องการดำเนินคดีอาญา คดีแพ่ง และคดีปกครอง) ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนมาก ที่ นร ๐๕๐๕/ว๑๘๔ ลงวันที่ ๑๔ ธันวาคม ๒๕๔๙ โดยเคร่งครัด (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๓/ว๑๔๕ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๔)

๓/. ที่ประชุมพิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อพิพาทระหว่างส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ กับเอกชนที่ส่งมายังสำนักงานอัยการสูงสุดนั้น มีปรากฏอยู่เนืองๆ ว่าไม่สามารถฟ้องคดีต่อศาลได้ เพราะสิทธิเรียกร้องขาดอายุความหรือพ้นกำหนดเวลาฟ้องคดีแล้ว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ราชการ

จึงมีมติให้ตั้งข้อสังเกตเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณามีมติมอบหมายให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหนังสือเวียนแจ้งให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินคดี เพื่อมิให้คดีขาดอายุความหรือพ้นกำหนดเวลาการฟ้องคดี (มติ กยพ. ครั้งที่ ๒/๒๕๕๔ วาระ ๓.๓)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๔ รับทราบข้อสังเกตของ กยพ. และมีมติให้ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ และรัฐวิสาหกิจ ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด (หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๕๐๓/๓๒๒๓/๓ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๔)

แผนภูมิขั้นตอนการปฏิบัติงานการชี้ขาดข้อพิพาท

